

9° 9'37.31"N 123°14'36.24"O

It's Froggi time!

- Allt du behöver veta om frogfish!

I området kring Dauin såg vi ett flertal av painted frogfish i alla möjliga olika färger.

Guiderna från Atmosphere Resort är helt otroliga på att upptäcka marint liv av alla dess slag. Här syns en juvenile painted frogfish. I jämförelse med ett svenskt mynt så förstår man hur liten den är, endast några millimeter.

TEXT OCH FOTO: MATTIAS SELLIN

Tångulk eller frogfish, som de flesta svenska dykarna kallar denna art, har alltid lockat oss. Det är deras säregna utseende och beteenden som får oss att vilja veta mer om dem. Varför ser de ut som de gör, hur skiljer man de olika underarterna åt? För att finna svaren på dessa frågor åkte jag till Filippinerna och dyksområdet kring Negros, närmare bestämt en liten ort vid namnet Dauin. En plats som i det närmaste kan beskrivas som "The Frogfish capital of the world!"

TÅNGULKEN SOM INGÅR i familjen antennariidae och ordningen marulk-artade fiskar består av ett flertal olika underarter. De återfinns i både tropiska samt subtropiska hav.

De första kända dokumentationerna kring frogfish kommer ifrån mitten av 1600-talet. Det finns bland annat läsa om en kapten från Australien som beskriver en fisk som är 60 centimeter lång, har ett runt huvud och något som liknar armar och även händer. Idag vet vi betydligt mer om frogfish än så, men faktum är att mycket av den kunskap som finns idag kom fram så sent som under 1980-talet.

Rätt plats och vid rätt tid

För den dykare som vill bocka av ett specifikt djur från sin "bucket list" så

är det viktigt att vara på rätt plats och vid rätt tidpunkt på året. Jag ville se frogfish och mellan februari och maj är Dauin det perfekta stället för detta. Visaya-området som Dauin ingår i, kan stoltsera med över 30 olika arter av frogfish, varav fyra av dessa arter anses vara väldigt frekventa. Valet av dykcenter föll på Atmosphere Resort. En stor anledning till detta, var att de har en egen marinbiolog som är i det närmaste besatt av frogfish. Förutom att han har låtit tatuera in två olika arter av frogfish på sin egen kropp så bedriver han även en PADI "Frogfish speciality" där han delar med sig av sina kunskaper. Jag fick snabbt känslan av att det Daniel inte visste om frogfish är inte värt att veta!

Atmosphere Resort med deras egna marinbiolog Daniel Geary visade sig vara ett mycket bra val, för att lära sig mer om hur man identifierar en frogfish och lära sig om deras beteenden.

Daniel Geary från Orlando jobbar heltid på Atmosphere Resort. Där han bedriver olika marinbiologiska kurser. Bland annat hans egen specialitet PADI "Frogfish speciality".

Det finns tre saker att titta extra på när man skall identifiera en frogfish. Stjärtfenan, färgteckningen och illicium (fiskespö). Här ser vi en painted frogfish med sina tre tydliga prickar på stjärtfenan.

➤ Identifiera en frogfish

Storleken på en fullvuxen frogfish varierar mycket, från endast någon centimeter och upp till 40 centimeter.

Det latinska namnet för en frogfish är som tidigare nämnt antennariidae. Namnet får mig att tänka på antennen i pannan, vilket är ett tyd-

ligt kännetecken för en frogfish. Deras främsta ryggfena liknar mer en fenstråle och fungerar som ett fiskespö. Detta kallas för "illicium". Längst ut finns en utväxt som har namnet "esca" och fungerar ungefär som ett bete på ett fiskespö. Utväxten kan ha olika former bero-

ende på vilken art av tångulk det är, men den efterliknar nästan alltid någon form av djur så som en mask eller liten räka, allt för att locka till sig bytesdjur.

Andra kännetecken är deras kortare bröstfena som påminner om ben, med vilka de drar sig fram över botten eller greppar tag i underlaget som de sitter på med. Tittar vi på deras gälar, så går de ut strax bakom deras bakre bröstfena.

Sammanfattningsvis; ifall du ser en fisk med ovanstående kännetecken, ja då har du med största sannolikheten en frogfish framför dig!

Stjärtfenan, färgerna och fiskespöt!

Att kunna identifiera några specifika underarter av tångulk visade sig faktiskt inte vara speciellt svårt, när man väl vet vad man skall titta

En painted frogfish i mer ljus färgteckning.

Giant frogfish sitter på en spongie och spanar ut över revet i jakt på något att äta.

En juvenile orange prickig clown frogfish. Dess fiskespö med illicium och esca syns tydligt.

En giant frogfish kan bli upp emot 35 centimeter i längd.

Två giant frogfish. Under frogfish-kursen så mätte vi längden, tittade på olika beteenden samt tog bilder på olika frogfish.

Clown frogfish, påminner verkligen om en clown med sitt tydliga färgmönster som oftast precis når fram till ögat. Denna art har även ett väldigt tydligt membran mellan första och andra ryggfenan.

➤ efter. Under frogfish-kursen gick Daniel pedagogiskt igenom vad man skulle rikta extra mycket uppmärksamhet mot.

När vi vill artbestämma en tångulk så är det främst fiskespöet "illicium", stjärtfenan samt färgteckningen som skall studeras. Utifrån detta så kan vi åtminstone identifiera några av de mest frekventa arterna. Något som till en början fick mig att blir väldigt förvirrad var att två frogfish kan ha helt olika färger, till exempel svart och gul men ändå vara samma underart! Det finns tyvärr inga riktigt bra svenska namn på de olika arterna av tångulk/frogfish, utan det vanliga är att man benämner dem efter det engelska eller latinska namnet.

Fyra vanliga underarter

Giant frogfish, *Antennarius commerson*. Precis som namnet avslöjar så är den i vuxen ålder mycket större än sina släktingar. En giant frogfish kan bli upp emot 35 centimeter i längd. Tydligaste kännetecknet för denna underart är givetvis dess storlek. Vi kan även

kolla på deras mer rundade ryggfenor, samt att kroppen ibland kan vara täckt med små vårtor. Deras illicium är ofta mer kompakt med en esca som har några få långa trådar. Ibland så finns även två tydliga fläckar på stjärtfenan. Giant frog-

fish kan anta alla möjliga kroppsfärger som svart, rosa, röd eller gul. Vi hittar dem oftast på långa spongier, vid hårdkorall eller rep och däck längst botten.

Clown frogfish, *Antennarius maculatus* blir mellan 8-10 centimeter

Painted frogfish, *Antennarius pictus*. Vi känner enklast igen den via tre stora prickar på stjärtfenan.

Två giant frogfish. Se hur bra de smälter in i bakgrunden.

Vill du veta mer om dykcentret och PADI "Speciality Frogfish"-kursen gå då in på: www.atmosphereresorts.com

Frogfish är mästare på kamouflage och använder denna egenskap båda för att jaga sina egna byten samt som skydd mot andra fiskar.

► i fullvuxet exemplar. Kroppen är ofta täckt med små vårtor. Det finns ofta ett tydligt mönster i färgteckningen mellan de främre ryggenorna och ner till den bakre delen av ögat. Detta mönster får mig att tänka på de röda kinderna som en clown har. Deras esca antar ofta formen av en liten räka. Tittar man lite extra noga, går det också att se ett tydligt membran mellan första och andra ryggenan.

Den kroppsfärg som clown frogfish antar är oftast mer dramatiska och tydliga, för att påminna om en giftig plattmask. De varierar i alla möjliga färgvariationer från vit och röd/orange till svarta med orange prickar.

Hairy frogfish, *Antennarius*

striatus kännetecknas tydligast av de hårliknande utväxterna på kroppen samt sin tjockare illicium samt med en kraftig esca. Storleken på en hairy frogfish varierar mellan 15-20 centimeter. Även dessa kommer i alla olika färger. Färgen anpassas återigen efter vilken miljö den befinner sig i. Oftast hittar vi dessa på sand- eller gräsbotten, eller där det finns mycket alger. Vi ser dem även på svampdjur och vid rep.

Painted frogfish, *Antennarius pictus* känns lättast igen genom tre stora runda prickar på sin stjärtfena. Ibland ser vi dock exemplar av painted frogfish med prickar över hela kroppen, då får man fokusera på de tre största prickarna på stjärten.

Frogfish är försätsjägare som använder sitt kamouflage för både att jaga sina byten samt som skydd mot andra djur.

De har oftast en väldigt buskig esca på sin främsta fenstråle. Återigen kommer även denna art i en mängd olika färger som vit, svart, röd, gul och grön. Den uppnår i vuxet exemplar en storlek av 10-15 centimeter.

Mästare på kamouflage

Frogfish är mästare på att kamouflera sig, vilket de utnyttjar både till att skydda sig själva samt för sin egen jakt. De är bofasta fiskar som inte gärna flyttar på sig, utan ses ofta på ungefär samma ställen. Du hittar dem nära alger, svampdjur, korallöar, gamla däck eller liknande på botten. För att ändra sin färgteckning så är det ett pigment i dem som förändras. Förändringen går oftast över tid men det finns dokumenterade fall då en frogfish bytt färg på två veckor. De är alltså väl kamouflerade jägare som

använder sig av denna egenskap till både försvar och attack.

Det är ett imponerande skådespel att få se hur en frogfish sitter alldeles still, väl insmält i sin omgivning och lockar till sig småfisk med sitt unika fiskespö. När bytet kommer tillräckligt nära så öppnar den sin stora mun i en hisnande fart vilket skapar ett undertryck och bytet sugts in i munnen. Bytet sväljs med en otrolig hastighet på upp emot sex millisekunder, tack vare det undertryck som bildas när munnen öppnas.

En frogfish förflyttar sig främst genom att dra sig fram med bröst och bukfenor. Den använder helst inte fenorna för att simma men den kan det om det behövs. De kan även använda sina gälöppningar bakom bröstfenorna som en motor. Detta genom att öppna munnen och fylla

den med vatten för att sedan trycka ut vätskan genom den runda gälöppningen. Detta påminner om jetdriften på ett flygplan.

Reproduktion

Det är svårt att identifiera könet på en frogfish, det finns helt enkelt inga tydliga skillnader. Det är först när honan blir full av rom, som det går att med säkerhet att särskilja dem. Honan blir då nästan rund över sin romfyllda buk. Hon kan bli så stor och tung att hon nästan får svårt att simma och ta sig fram. Det finns två olika reproduktionsmetoder för frogfish. De mest vanliga är att de sprider äggen i vattnet. I detta fall så börjar uppvaktningen med att hanen uppvaktar honan genom att sakta närma sig. När hanen är tillräckligt nära börja han puffa och stöta

Painted frogfish bebis framför en pinne, endast några millimeter i längd.

Två giant frogfish. En hona och en hane. Honan är den rosa frogfishen som är betydligt större och rundare på buken. Hanen följer efter honan för att försöka få para sig.

➤ på honan samt att hanen kan börja ruska och skaka på kroppen till och från, ungefär som när en mobiltelefon ringer. Om honan accepterar hanen så kommer hon till slut att simma rakt upp i vattnet och släppa ut sin rom, hanen som följer efter befruktar dessa ägg direkt. När detta är klart simmar de omgående ner till botten igen och äggen förs vidare med havsströmmarna och kläcks sedan efter cirka två månader. Den andra mer ovanliga metoden är yngelvård. Då läggs färre ägg och oftast är det hannen som övervakar äggen. Det finns även arter där honan bär äggen. Denna typ av reproduktion ses bland mer ovanliga arter som t.ex. psykedelis frogfish. De arterna blir mer områdesspecifika, då äggen inte sprids med strömmarna på samma sätt.

Uppvaktning

Under ett av våra två dyk i PADI "Speciality Frogfish"-

kursen så hade vi turen att få se när en hane uppvaktar en hona. Hanen närmar sig honan och börjar faktiskt puffa och stöta på henne och ruskar och skakar på sin kropp. Efter ett tag simmar honan iväg och hanen följer efter. Detta är första gången jag faktiskt ser en frogfish som simmar över botten. Hanen försöker frenetiskt att komma under honan för att trycka henne mot ytan så hon skall släppa sina ägg men hon är fortfarande ointresserad och simmar vidare. Efter ett tag ger den frustrerade hanen upp. Honan kommer inte vilja para sig med honom. Jag är glad att vi fick ta del av denna uppvaktning som avslutning på kursen. Självaste befruktningen får vi ta nästa gång vi kommer till Dauin, för att komma tillbaka till "Frogfish capital of the world" vill vi med all säkerhet göra! ■